

WYTYCZNE Nr 1/2023
DYREKTORA GENERALNEGO SŁUŻBY WIĘZIENNEJ

z dnia 19 lutego 2023 r.

**w sprawie wymagań technicznych i ochronnych dla pawilonów zakwaterowania
osadzonych w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej**

Na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 3 oraz 9 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz.U. 2022 r. poz. 2470, poz. 1855, poz. 1933) oraz art. 249a pkt 9 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 127), wprowadza się następujące wytyczne:

Rozdział 1
Zasady ogólne

§ 1.

1. Wytyczne określają sposoby postępowania kierowników jednostek organizacyjnych Służby Więziennej w zakresie wymagań technicznych i ochronnych dla pawilonów zakwaterowania osadzonych w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej.
2. Pawilon mieszkalny może składać się z dowolnej liczby oddziałów mieszkalnych wraz z pomieszczeniami wspólnego użytkowania. Jeżeli na jednej kondygnacji zlokalizowano dwa lub trzy oddziały mieszkalne, należy je oddzielić od siebie przegrodą (ścianą lub kratą) oraz przewidzieć niezależne wyjścia na zewnątrz pawilonu mieszkalnego lub na klatkę schodową.
3. W projektowanych pawilonach mieszkalnych przeznaczonych dla tymczasowo aresztowanych oraz osadzonych odbywających karę w zakładach typu zamkniętego nie należy planować cel mieszkalnych większych niż 4-osobowe, a w zakładach typu półotwartego większych niż 6-osobowe, przy czym powierzchnia celi (bez kącika sanitarnego) o pojemności 3-4 osadzonych może być maksymalnie większa o 10% w stosunku do aktualnie obowiązującego normatywu, a dla pojemności 5-6 osadzonych może być większa o 12-15% w stosunku do aktualnie obowiązującego normatywu. Pojemność oddziału mieszkalnego w zależności od typu jednostki nie powinna przekroczyć 100 miejsc zakwaterowania osadzonych. Powierzchnia celi mieszkalnej wieloosobowej powinna uwzględniać możliwość zmiany przepisów w zakresie normy powierzchni 4 m² przypadającej na jednego osadzonego.
4. W pawilonach powyżej jednej kondygnacji należy przewidzieć dźwig towarowo-osobowy.

Rozdział 2
Wymagania techniczne

§ 2.

1. W oddziale mieszkalnym należy przewidzieć następujące pomieszczenia:
 - 1) cele mieszkalne;

- 2) pomieszczenie dla wychowawcy, psychologa;
- 3) pomieszczenie rozdziału posiłków;
- 4) pomieszczenie wydawania leków;
- 5) dyżurkę oddziałowego;
- 6) sanitariat dla funkcjonariuszy;
- 7) świetlicę oddziałową;
- 8) łaźnię (dopuszcza się wspólną na jednej kondygnacji);
- 9) palarnię (dotyczy zakładów półotwartych i otwartych);
- 10) sanitariaty i umywalnie zbiorowe (dotyczy zakładów półotwartych i otwartych);
- 11) pomieszczenie do kontroli osobistej (nie musi spełniać wymogów pomieszczenia przeznaczonego na stały pobyt ludzi);
- 12) pomieszczenie gospodarcze (nie musi spełniać wymogów pomieszczenia przeznaczonego na stały pobyt ludzi);
- 13) pomieszczenie do prowadzenia rozmów z osadzonymi, u których rozpoznano zwiększone ryzyko zachowań agresywnych (dopuszcza się usytuowanie jednego pomieszczenia na kondygnacji lub w budynku pawilonu mieszkalnego);
- 14) pomieszczenie socjalne (dopuszcza się usytuowanie jednego pomieszczenia na kondygnacji lub w budynku pawilonu mieszkalnego).

2. Ponadto w oddziale mieszkalnym można zlokalizować:

- 1) cele zabezpieczające;
- 2) cele wyznaczone do wykonywania kary dyscyplinarnej umieszczenia w celi izolacyjnej;
- 3) cele dla osób osadzonych stwarzających poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu zakwalifikowanych jako wymagające osadzenia w wyznaczonym oddziale lub celi aresztu śledczego lub zakładu karnego typu zamkniętego, w warunkach zapewniających wzmożoną ochronę społeczeństwa i bezpieczeństwo aresztu lub zakładu;
- 4) cele dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich;
- 5) pomieszczenie przygotowywania dodatkowych posiłków we własnym zakresie przez osadzonych;
- 6) pomieszczenie do prania i suszenia bielizny przez osadzonych (dotyczy zakładów półotwartych i otwartych);
- 7) pokój lub pokoje przesłuchań w projektowanych oddziałach mieszkalnych, dla tymczasowo aresztowanych oraz skazanych odbywających karę pozbawienia wolności w zakładach karnych typu zamkniętego, o ile w jednostce nie funkcjonują takie pokoje bądź jest ich za mało;
- 8) ambulatorium z izbą chorych;
- 9) sale zajęć terapeutycznych;
- 10) pokoje dla terapeutów;
- 11) pokój kierownika działu terapeutycznego;
- 12) bibliotekę;
- 13) pomieszczenie radiowęzła.

3. Pomieszczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 13 należy projektować w zakładach karnych typu zamkniętego oraz aresztach śledczych.

4. Pomieszczenie dla wychowawcy, psychologa i pomieszczenie do prowadzenia rozmów z osadzonymi, u których rozpoznano zwiększone ryzyko zachowań agresywnych, należy

zaprojektować w bezpośrednim sąsiedztwie lub w pobliżu dyżurki oddziałowego.

§ 3.

1. Ściany i stropy w pawilonach mieszkalnych należy projektować uwzględniając następujące zasady:
 - 1) grubość ścian zewnętrznych minimum 38 cm, ścian wewnętrznych wydzielających oddział mieszkalny minimum 25 cm; grubość ścian zewnętrznych i wewnętrznych jest podana przy założeniu ich budowy z cegły ceramicznej pełnej palonej klasy 15;
 - 2) ściany działowe wewnętrzne powinny posiadać grubość minimum 12 cm w przypadku wykonywania ich z cegły ceramicznej pełnej palonej klasy 15;
 - 3) inne materiały mogą być użyte do budowy ścian tylko pod warunkiem zapewnienia ich wytrzymałości na ściskanie, co najmniej równej wytrzymałości ścian określonych w pkt 1 i 2;
 - 4) stropy mogą być projektowane jako prefabrykowane lub monolityczne żelbetowe; Muszą być wykonane z materiałów niepalnych i posiadać wymaganą izolację akustyczną.

2. Posadzki. W pawilonach mieszkalnych należy projektować następujące rodzaje posadzek:
 - 1) wszystkie rodzaje dopuszczone dla budownictwa mieszkaniowego wykonane z materiałów niepalnych lub trudno palnych, zalecane płytki ceramiczne typu gress lub posadzki przemysłowe;
 - 2) w pomieszczeniach sanitarnych należy stosować dodatkowo wodoszczelne izolacje mineralne lub żywiczne;
 - 3) posadzki powinny być wytrzymałe mechanicznie, nienasiąkliwe, estetyczne i łatwo zmywalne oraz powinny posiadać odpowiednią antypoślizgowość.

3. Stolarka okienna. W celach mieszkalnych zaleca się stosować stolarkę okienną z profili PCV, szklaną minimum potrójnymi szybami zespolonymi. Stosunek powierzchni okien w świetle ościeżnicy do powierzchni podłóg należy przyjmować według przepisów ogólnych obowiązujących w budownictwie mieszkaniowym. W pomieszczeniach mokrych (łazienki lub pralnie oddziałowe) stosować okna z PCV.

4. Stolarka drzwiowa. Do cel mieszkalnych w aresztach śledczych i zakładach karnych typu zamkniętego należy stosować certyfikowane drzwi więzienne o silnej konstrukcji i o minimalnej klasie odporności na włamanie RC4, zaopatrzone w atestowany zamek więzienny, dwie zasuwki i szerokokątny wizjer. Ponadto drzwi więzienne powinny być odporne na wielokrotne zamykanie i otwieranie oraz działanie sił operacyjnych. W zakładach karnych typu półotwartego i otwartego można stosować drzwi wzmocnione, z tym że w celach izolacyjnych i celach zabezpieczających - stosować drzwi typu więziennego z wizjerem. Drzwi powinny się otwierać na zewnątrz celi. W pawilonach nowo budowanych drzwi do cel mieszkalnych powinny mieć szerokość nie mniej niż 0,8 m w świetle ościeżnicy. W celach dla osadzonych niepełnosprawnych, w izbach chorych oraz innych pomieszczeniach, do których przewidziany jest dostęp osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, szerokość drzwi powinna wynosić nie mniej niż 0,9 m w świetle ościeżnicy, a próg nie więcej niż 2 cm wysokości. W pomieszczeniach pomocniczych: pokoje wychowawców, dyżurki oddziałowych, itp., powinny być stosowane drzwi wzmocnione, zaopatrzone w ogólnodostępne zamki. Do pomieszczeń wychowawców, psychologów i terapeutów należy stosować zamek drzwiowy z wkładką jednostronną z możliwością zamykania jedynie od zewnątrz. Zabrania się montowania

elementów umożliwiających zamknięcie pomieszczenia od wewnątrz. Dodatkowo drzwi należy wyposażyć w przeszklenie szybą bezpieczną klasy P2 lub innego materiału przezroczystego (pleksiglas grubości min. 6 mm), nieznieszczaającego widoku o wymiarach min. 200x500 mm. Przeszklenie powinno umożliwić wgląd do pomieszczenia bez ich otwierania.

5. Prowadzenie rur spustowych dla wód opadowych. Rury spustowe powinny posiadać zabezpieczenia ochronne uniemożliwiające wejście na dach.
6. Łaźnie. Łaźnie należy projektować:
 - 1) dla zakładów typu półotwartego i otwartego jedną w każdym pawilonie mieszkalnym, a dla zakładów typu zamkniętego oddzielną dla oddziałów mieszkalnych zlokalizowanych na tej samej kondygnacji; jeżeli w celi dla osób niepełnosprawnych nie ma natrysku, jedno stanowisko w łaźni należy przystosować dla potrzeb osoby niepełnosprawnej;
 - 2) ściany w łaźni powinny być łatwo zmywalne i nienasiąkliwe;
 - 3) przy projektowaniu natrysków należy przyjmować, że:
 - a) osadzonemu mężczyźnie i kobiecie przysługuje kąpiel minimum dwa razy w tygodniu,
 - b) osadzeni zatrudnieni korzystają z kąpeli w miarę możliwości codziennie,
 - c) ilość natrysków lub kabin natryskowych w łaźni ustala się w zależności od wielkości grup osadzonych doprowadzanych do kąpeli, przyjmując możliwość jednorazowej kąpeli dla pojemności standardowej celi,
 - d) przebieralnia i pomieszczenie z natryskami powinny być wyposażone w podłogowe kratki ściekowe,
 - e) stanowiska natryskowe powinny być oddzielone ściankami umożliwiając niekrępującą kąpiel osadzonych, a sitka powinny być zainstalowane w taki sposób, aby strumień wody spływał po ramionach;
 - 4) stosując automatyczną regulację temperatury wody; w przypadku mieszacza centralnego, regulacji temperatury wody może dokonywać wyłącznie funkcjonariusz/pracownik Służby Więziennej; mieszacz centralny powinien być umieszczony na zewnątrz pomieszczenia z natryskami i wyposażony w termometr umożliwiający pomiar temperatury wody wypływającej z natrysków.
7. Węzły sanitarne. Cele mieszkalne należy wyposażyć w węzeł sanitarny, w skład którego wchodzi miska ustępowa oraz umywalka z doprowadzeniem ciepłej i zimnej wody. Węzeł sanitarny należy:
 - 1) obudować trwałą ścianką na pełną wysokość kondygnacji, tj. od podłogi do sufitu z zapewnieniem niezbędnej wentylacji, oddzielnej dla węzła i celi (w celach mieszkalnych jednoosobowych pełna obudowa węzła sanitarnego nie jest konieczna);
 - 2) sposób wykonania obudowy węzła sanitarnego powinien spełniać następujące warunki:
 - a) obudowa nie może zasłaniać widoczności z wizjera na przeciwległą ścianę zewnętrzną (okiennej) celi mieszkalnej,
 - b) obudowany węzeł sanitarny nie powinien przylegać do ściany zewnętrznej budynku,
 - c) w drzwiach do węzłów sanitarnych należy stosować zamki bez klucza i bez blokady,
 - d) obudowę sytuować tak, aby na pozostałej długości ściany mieściło się łóżko,

- e) punkt świetlny w w.c. powinien mieć możliwość wyłączenia z celi mieszkalnej,
 - f) ściany w węźle sanitarnym powinny być łatwo zmywalne i nienasiąkliwe;
- 3) dopuszcza się stosowanie natrysków zlokalizowanych w węzłach sanitarnych cel mieszkalnych pod warunkiem zastosowania zdalnego, centralnego sterowania wysokością temperatury oraz czasem dostarczania wody do natrysku; w przypadku zastosowania natrysku w węźle sanitarnym dopuszcza się zwiększenie powierzchni celi do 20% w stosunku do aktualnie obowiązującego normatywu.

§ 4.

1. Instalacja centralnego ogrzewania. Pawilony mieszkalne winny być wyposażone w instalację centralnego ogrzewania. Instalacja centralnego ogrzewania powinna być projektowana w oparciu o aktualne przepisy stosowane w budownictwie powszechnym z następującymi dodatkowymi wymaganiami:
 - 1) prowadzenie pionów instalacyjnych w szachtach od strony korytarza;
 - 2) w celach mieszkalnych dopuszcza się stosowanie zaworów termostatycznych przy grzejnikach. W przypadku rezygnacji z zaworów przy grzejnikach, należy zapewnić możliwość regulacji temperatury na pionach instalacyjnych;
 - 3) zawory odcinające na przewodach powinny być niedostępne dla osadzonych;
 - 4) grzejniki należy mocować do ściany dodatkowymi obejmami uniemożliwiającymi ich demontaż bez użycia narzędzi;
 - 5) dopuszcza się stosowanie instalacji centralnego ogrzewania niskotemperaturowego.
2. Instalacje wodociągowo-kanalizacyjne. Piony instalacji wodociągowo-kanalizacyjnej należy projektować obudowane, w szachtach od strony korytarza, w których również powinny znajdować się dolnopluki oraz zawory odcinające dopływ wody do poszczególnych cel. W zakładach karnych typu półotwartego dopuszcza się zbiorowe węzły sanitarne i umywalnie. Ponadto:
 - 1) pawilony mieszkalne należy wyposażać w instalację zimnej wody użytkowej, ciepłej wody użytkowej i instalację kanalizacji sanitarnej;
 - 2) należy stosować baterie umywalkowe wodooszczędne czasowe lub czasowe zawory czerpalne;
 - 3) każdy pawilon mieszkalny powinien posiadać wodomierze oraz zawory odcinające (c.w.u. i z.w.) od zewnętrznej sieci wodociągowej;
 - 4) należy przewidzieć otwory rewizyjne (czyszczaki) na pionach kanalizacyjnych;
 - 5) pawilony mieszkalne powinny być wyposażone w hydranty przeciwpożarowe rozlokowane zgodnie z przepisami przeciwpożarowymi.
3. Wentylacja. Wszystkie pomieszczenia w pawilonach mieszkalnych powinny posiadać wentylację. W pomieszczeniach łaźni oraz pralni oddziałowych należy przewidzieć wentylację mechaniczną projektując zintegrowany nawiew i wyciąg powietrza.
4. Zasilanie w energię elektryczną:
 - 1) pawilony mieszkalne powinny być zasilane w energię elektryczną siecią kablową; złącze kablowe umieszcza się na zewnątrz budynku oraz wyposaża w rozłączniki bezpiecznikowe;
 - 2) główną tablicę rozdzielczą dla pawilonu mieszkalnego należy lokalizować, w miejscu niedostępnym dla osadzonych; przy tablicy, w miejscu oznakowanym oraz

zabezpieczonym należy umieścić wyłącznik główny; jeżeli wyłącznik główny spełnia funkcję wyłącznika przeciwpożarowego, powinien być umieszczony w pobliżu głównego wejścia do obiektu lub złącza i odpowiednio oznakowany;

- 3) tablice rozdzielcze oddziałowe należy umieszczać w dyżurkach oddziałowych, lub w miejscach niedostępnych dla osadzonych z łatwym dostępem dla funkcjonariuszy zarówno w porze nocnej jak i daytimej; w tablicach tych należy wydzielić obwody, które nie wymagają zasilania rezerwowego (np. gniazda wtyczkowe w celach) i wyposażyć je w łączniki umożliwiające odłączenie;
- 4) wewnętrzne linie zasilające (WLZ) należy prowadzić klatką schodową oraz przez szachty instalacyjne lub pomieszczenia nie przeznaczone dla osadzonych; szachty instalacyjne winny być zaopatrzone w zamykane na zamek drzwiczki;
- 5) wszystkie tablice rozdzielcze winny być zaopatrzone w zamykane na zamek drzwiczki.

5. Instalacja oświetleniowa i gniazda wtyczkowe:

- 1) w celach mieszkalnych należy przewidzieć oświetlenie dające światło rozproszone;
- 2) ilość punktów świetlnych i ich moc ustalać przyjmując natężenie oświetlenia w celi tak jak w pokojach mieszkalnych w budownictwie powszechnym – nie mniej niż 100 luksów, a w miejscach przeznaczonych do czytania i pisania – nie mniej 200 niż luksów;
- 3) dodatkowy wyłącznik oświetlenia należy umieszczać na zewnątrz celi mieszkalnej od strony korytarza (nie dotyczy zakładów półotwartych i otwartych);
- 4) dodatkowo w celach mieszkalnych należy przewidzieć oprawę do tzw. prześwietlenia cel w porze nocnej, zamocowaną w sposób uniemożliwiający dostęp do niej osadzonych; dopuszcza się możliwość stosowania opraw dwufunkcyjnych (prześwietlanie cel w porze nocnej oprawą oświetlenia podstawowego);
- 5) na korytarzach oddziałów mieszkalnych należy przewidzieć gniazda wtyczkowe dla potrzeb gospodarczych i utrzymania czystości;
- 6) dla pozostałych pomieszczeń występujących w pawilonach mieszkalnych należy projektować rodzaj oświetlenia (typ opraw i jasność) według zasad przyjętych w budownictwie powszechnym dla podobnych pomieszczeń;
- 7) sterowanie oświetleniem korytarzy i klatek schodowych należy usytuować w dyżurce oddziałowego, przewidując tzw. nocne oświetlenie;
- 8) obwody instalacji oświetleniowej i gniazd wtyczkowych należy prowadzić od strony korytarza, pod tynkiem, w kanałach lub zewnętrznych listwach; instalacja wewnątrz cel pod tynkiem (w przypadku ścian i stropów żelbetowych w rurkach PCV);
- 9) na drogach ewakuacyjnych instalować oświetlenie awaryjne (ewakuacyjne) zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- 10) w celach mieszkalnych należy zainstalować dwa lub trzy gniazda podwójne ze stykiem ochronnym, zlokalizowane w pobliżu przewidywanych miejsc usytuowania (wykorzystywania) odbiorników energii elektrycznej; każda cela powinna posiadać swoją tablicę energetyczną umieszczoną na zewnątrz, z której będą zasilane wszystkie obwody oświetleniowe i gniazdowe; zasilanie tablicy z rozdzielni oddziałowej;
- 11) zapotrzebowanie mocy dla celi mieszkalnej określać z wykorzystaniem obowiązującej normy, przy założeniu mocy dla gniazd wtyczkowych na poziomie:
 - a) 2,5 kW dla cel 1 - 4 osobowych,
 - b) 3,0 kW dla cel 5 - 6 osobowych;
- 12) w pomieszczeniach pracy funkcjonariuszy lub pracowników cywilnych należy przewidzieć wydzielone obwody zasilania dla urządzeń komputerowych.

6. Instalacja trójfazowa obejmuje doprowadzenie energii elektrycznej do odbiorników trójfazowych wynikających z potrzeb technologicznych. Ponadto gniazda trójfazowe można przewidzieć przy każdej tablicy oddziałowej.
7. Instalacja sygnalizacji wejściowej i przyzywowej:
 - 1) instalacja sygnalizacji wejściowej obejmuje przyciski i sygnalizatory przy kratkach i drzwiach wejściowych do pawilonu mieszkalnego lub oddziału mieszkalnego;
 - 2) dla przyzywania oddziałowego do celi należy projektować instalację przyzywową typu domofonowego o konstrukcji odpornej na zniszczenia z sygnalizacją optyczną;
 - 3) system ten należy projektować w oddziałach mieszkalnych i w izbach chorych w sposób umożliwiający bieżący kontakt wychowawcy i oddziałowego z osadzonym;
 - 4) instalacja domofonowa może być połączona z instalacją telefoniczną jednostki;
 - 5) system domofonowo-przyzywowy może być integrowany w jednym panelu w celi z systemem radiowęzłowym, o którym mowa w ust 12.
8. Instalacja sygnalizacji alarmowej.

Sygnalizacja alarmowa w pawilonach mieszkalnych ma umożliwić natychmiastowe powiadomienie funkcjonariuszy w wartowni oraz funkcjonariuszy i pracowników przebywających w rejonie zagrożenia o niebezpieczeństwie. Dodatkowo:

 - 1) obwody instalacji alarmowej muszą być zabezpieczone antysabotażowo i nie mogą być prowadzone przez pomieszczenia przeznaczone dla osadzonych;
 - 2) przyciski antynapadowe należy instalować w dyżurkach oddziałowych, pokojach wychowawców, psychologów, terapeutów, pokoju kierownika działu terapeutycznego, pokojach przesłuchań, prowadzenia rozmów z osobami, u których rozpoznano zwiększone ryzyko zachowań agresywnych, miejscach pracy kobiet i na korytarzach;
 - 3) dodatkowo w pomieszczeniach wychowawców, psychologów i terapeutów oraz w pomieszczeniach do prowadzenia rozmów z osobami, u których rozpoznano zwiększone ryzyko zachowań agresywnych, należy przewidzieć instalację posiadającą co najmniej dwa przyciski antynapadowe, stacjonarne, zamontowane przy blacie biurka oraz na podłodze lub innym miejscu umożliwiającym ich łatwe i szybkie użycie przez funkcjonariusza lub pracownika oraz przyciski indywidualne (bezprowadowe) – dla funkcjonariuszy oraz pracowników realizujących zadania w bezpośrednim kontakcie z osadzonymi;
 - 4) naciśnięcie przycisku sygnalizowane jest bezpośrednio w wartowni – ze wskazaniem miejsca zagrożenia lub zagrożonej osoby oraz w rejonie wzbudzenia alarmu (sygnalizacja akustyczno-optyczna).
9. Instalacja kontroli funkcjonariusza. System kontroli funkcjonariusza ma na celu informowanie o czasie reakcji na działanie sygnalizatora. Instalacja obejmuje włączniki instalowane w wartowni oraz wyłączniki i sygnalizatory optyczne lub akustyczne rozmieszczone w miejscu pełnienia służby lub w rejonie obserwacji funkcjonariusza (na terenie oddziału mieszkalnego, ścianach budynku, dachach itp.).
10. Instalacja sterowania zamkami elektrycznymi. W jednostkach, w których istnieje elektroniczny system sterowania kratami i drzwiami do cel mieszkalnych, dopuszcza się instalowanie zamków elektromechanicznych w kratkach wejściowych, przejściowych oraz w drzwiach do cel mieszkalnych otwieranych bezpośrednio za pomocą istniejącego systemu.
11. Instalacja blokady krat wejściowych do budynku. W kratkach wejściowych do budynków należy przewidzieć instalację centralnej blokady krat spełniającą następujące wymogi:

- 1) napędy zamków należy zasilac napięciem obniżonym max 24 V;
 - 2) zablokowanie i odblokowanie kraty realizowane jest przez sterowany z wartowni układ wykonawczy;
 - 3) doprowadzenie przewodów po kracie do układu wykonawczego należy projektować w rurce stalowej celem zabezpieczenia przed uszkodzeniem mechanicznym;
 - 4) obwody instalacji centralnego blokowania krat nie mogą być prowadzone przez oddziały podlegające ryglowaniu, a układ wykonawczy ma być umieszczony przy kracie poza oddziałem;
 - 5) na obwodach nie można stosować puszek przelotowych, a w miejscach niezbędnych przewidywać wnęki zaopatrzone w drzwiczki stalowe z zamkiem.
12. Instalacja radiofoniczna i anten telewizyjnych:
- 1) w celach mieszkalnych należy przewidzieć głośniki radiofoniczne o konstrukcji odpornej na zniszczenia, przyłączone do lokalnego radiowęzła;
 - 2) dla głośników zainstalowanych w celach mieszkalnych należy przewidzieć zabezpieczenie od zwarć; każdy głośnik powinien być wyposażony w wyłącznik i regulator siły głosu;
 - 3) w izbach chorych instalacje radiofoniczne należy projektować tak jak w celi mieszkalnej;
 - 4) w świetlicach i celach mieszkalnych należy projektować instalację telewizyjnych anten zbiorczych lub telewizji kablowej, z uwzględnieniem zabezpieczenia od zwarć i przepięć;
 - 5) zabezpieczenie od zwarć i przepięć należy umieszczać w dyżurkach oddziałowych lub we wnęce od strony korytarza, zabezpieczone w taki sposób aby uniemożliwić ingerencję osób nieupoważnionych;
 - 6) system radiowęzłowy może być integrowany w jednym panelu w celi z system domofonowo-przyzywowym, o którym mowa w ust. 7.
13. Instalacja telefoniczna. Instalacje telefoniczne należy realizować w ramach okablowania strukturalnego zapewniającego stosowanie telefonii VoIP. Aparaty telefoniczne należy przewidzieć co najmniej w dyżurkach oddziałowych, pokojach wychowawców, psychologów, terapeutów, pokoju kierownika działu terapeutycznego, gabinetach lekarskich i pokoju zabiegowym. Dyrektor jednostki może wyznaczyć pomieszczenia, w których zostaną zainstalowane aparaty z uprawnieniami do łączenia się z abonentami spoza jednostki organizacyjnej.
14. Instalacja telefoniczna, dla korzystania przez osadzonych z samoinkasujących aparatów telefonicznych, powinna zapewniać możliwość kontroli rozmów i ich rozłączenie.
15. Instalacja odgromowa. Każdy pawilon mieszkalny, o ile wynika to z obowiązujących przepisów, powinien być wyposażony w instalację odgromową. Przewody odprowadzające instalacji odgromowej na ścianach budynku należy zabezpieczyć przed możliwością wejścia na dach.
16. Instalacja telewizji przemysłowej. Instalację telewizji przemysłowej należy realizować w ramach okablowania strukturalnego zapewniającego stosowanie technologii CCTV IP. Kamery telewizji przemysłowej mogą być stacjonarne lub obrotowe. Powinny one być nakierowane na miejsca największego zagrożenia i zabezpieczone przed osadzonymi, zgodnie z obowiązującymi przepisami. Okablowanie strukturalne powinno być odseparowane logicznie lub fizycznie od pozostałej części systemu okablowania.
17. Instalacja sygnalizacyjno-alarmowa p.poż. Wykonanie instalacji sygnalizacyjno-alarmowej

p.poż. powinno być zgodne z obowiązującymi przepisami ochrony przeciwpożarowej.

Rozdział 3 Wymagania ochronne

§ 5.

1. Kraty okienne. Wszystkie okna w pawilonach mieszkalnych zakładów karnych typu zamkniętego i aresztach śledczych powinny być okratowane. Kraty powinny być wykonane ze stali o podwyższonej wytrzymałości na przecinanie (np. 11G12 lub B840) z prętów o średnicy 16 mm, o osiowym rozstawie 14 cm i przewiązek o przekroju 7 x 45 mm z odstępem 35 cm. Dopuszcza się stosowanie stali zbrojeniowej zwykłej o średnicy minimum 20 mm i osiowym rozstawie 14 cm, przewiązki o przekroju 10 x 50 mm z odstępem 35 cm. Przewiązki należy osadzać w murze na głębokość 20 cm. Pręty pionowe należy zakończyć płaskownikiem o wymiarach jak wyżej, do którego każdy pręt powinien być przyspawany. Kraty okienne należy mocować w ościeżu zabezpieczanego kratą otworu, w przestrzeni między płaszczyzną stolarki okiennej, a czołową powierzchnią warstwy konstrukcyjnej ściany. W przypadku gdy technologia wykonania ścian konstrukcyjnych uniemożliwia umieszczenie kraty w przestrzeni ościeża (np. ściana żelbetowa ocieplona warstwą styropianu lub wełny mineralnej), dopuszcza się mocowanie kraty na zewnętrznej powierzchni ściany, bezpośrednio pod warstwą ocieplenia. Kotwy, za pomocą których krata jest łączona ze ścianą, powinny być zagłębione w warstwę konstrukcyjną ściany na głębokość nie mniejszą niż 20 cm przy tradycyjnym kotwieniu prętów lub na głębokość minimum 15 cm przy zakotwieniu prętów przy użyciu żywic epoksydowych. W przypadku, gdy kotwy mocowane są w kierunku prostopadłym do powierzchni ściany, a jej grubość jest mniejsza niż 20 cm, należy kotwy mocować na wskroś warstwy konstrukcyjnej, w sposób uniemożliwiający ich demontaż bez użycia specjalistycznych narzędzi. Połączenia wykonane za pomocą łączników gwintowanych lub innych rozłącznych należy zaspawać. W powyższym przypadku dopuszcza się także montaż krat poprzez spawanie każdej przewiązki kraty do marki stalowej wykonanej z płaskownika o przekroju 10 x 50 mm osadzonej w prefabrykacie żelbetowym na etapie produkcji w zakładzie prefabrykacji lub w ścianie monolitycznej wykonywanej na budowie. Osadzenie marki stalowej w ścianie należy wykonać poprzez przyspawanie prętów ze stali zbrojeniowej o średnicy min. 10 mm, w rozstawie nie większym niż 320 mm do marki i do zbrojenia ściany. Marki osadzać w odległości min. 60 mm od krawędzi pionowych otworu okiennego. Marki wykonać ze stali S235. W przypadku gdy nie jest możliwe zabezpieczenie otworu kratą płaską należy stosować kraty koszowe i mocować je w taki sposób, aby maksymalna odległość kraty od lica warstwy konstrukcyjnej ściany nie przekraczała odległości odpowiadającej dopuszczalnemu rozstawieniu osiowemu prętów kraty. Jeżeli w zakładach karnych typu półotwartego stosuje się kraty, to należy przyjąć okratowanie okien ze stali zbrojeniowej zwykłej o średnicy 14 mm, osiowym rozstawie 14 cm, przewiązki o przekroju 10 x 40 mm, w odstępach co 35 cm. W zależności od warunków lokalnych i usytuowania pawilonu mieszkalnego, w otworach okiennych można stosować przesłony i siatki stalowe (ocynkowane) mocnej konstrukcji, mocowane po zewnętrznej stronie okna. Przesłony należy wykonywać z materiałów trudno zapalnych. W zakładach karnych typu otwartego można odstąpić od wyżej wymienionych zasad okratowania okien.
2. Kraty przejściowe. Wyjścia z oddziałów mieszkalnych, przejścia z kondygnacji na kondygnację, przejścia z pomieszczeń o innym przeznaczeniu do części mieszkalnej (np. łączniki

komunikacyjne, pomieszczenia zaplecza gospodarczego) należy wyposażyć w kraty przejściowe. Kraty wejściowe do oddziałów mieszkalnych powinny umożliwiać wgląd na korytarz oddziału - wyjątek mogą stanowić oddziały dla osadzonych stwarzających poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu zakwalifikowanych jako wymagających osadzenia w wyznaczonym oddziale lub celi aresztu śledczego lub zakładu karnego typu zamkniętego, w warunkach zapewniających wzmożoną ochronę społeczeństwa i bezpieczeństwo aresztu lub zakładu. Kratę jedno lub dwuskrzydłową należy wykonać ze stali zbrojeniowej o średnicy prętów minimum 20 mm, o rozstawie osiowym 14 cm, przewiązki przekroju 10 x 50 mm, w odstępach co 80 cm. W zakładach półotwartych kraty przejściowe wykonać ze stali zbrojeniowej z prętów o średnicy 14 mm o rozstawie osiowym 14 cm, przewiązki o przekroju 10 x 40 mm, w odstępach co 80 cm. W zakładach karnych typu otwartego można odstąpić od wykonywania krat przejściowych. Wyżej wymienione kraty powinny być zaopatrzone w zamki typu więziennego.

3. Kraty wejściowe do budynku. Wszystkie drzwi zewnętrzne w pawilonach mieszkalnych powinny być zabezpieczone kratą, którą należy wykonać ze stali o wymiarach prętów przewiązek jak dla krat przejściowych.
4. Inne wymagania ochronne. Drzwi do cel mieszkalnych, pomieszczeń usługowych oddziału mieszkalnego oraz kraty przejściowe powinny otwierać się zgodnie z kierunkiem ewakuacji. Wszystkie otwory dachowe, sufitowe, wentylacyjne itp. o średnicy lub przekątnej większej niż 30 cm należy zabezpieczyć odpowiednio zamykaną kratą o konstrukcji identycznej jak przy kratkach okiennych.
5. W pomieszczeniach wychowawców, psychologów, terapeutów i oddziałowych, oraz w pomieszczeniach do prowadzenia rozmów z osadzonymi, u których rozpoznano zwiększone ryzyko zachowań agresywnych:
 - 1) wyznacza się strefy – funkcjonariusza (pracownika) i osadzonego; strefy powinny zapewnić bezpieczną odległość między rozmówcami; rozdzielenie stref należy wyznaczyć np.: poprzez oznakowanie w formie żółtej linii umieszczonej na podłodze lub poprzez wykonanie odpowiedniej zabudowy (barierki);
 - 2) ustawienie mebli zaplanować w sposób umożliwiający funkcjonariuszowi lub pracownikowi pracę w pozycji zwróconej twarzą w kierunku drzwi wejściowych do pomieszczenia, przy jednoczesnym zachowaniu zasad ergonomii stanowiska pracy;
 - 3) w wyznaczonej strefie osadzonego, zminimalizować ilość sprzętu kwaterunkowego; wyposażenie ruchome (np. wieszak na ubrania, półki, drukarki i inne) lokalizować poza strefą osadzonego.

Rozdział 4

Wymagania szczególne

§ 6.

1. Cele do wykonywania kary dyscyplinarnej umieszczenia w celi izolacyjnej:
 - 1) cele izolacyjne należy urządzać w oddziałach mieszkalnych; powinny one być usytuowane w pobliżu dyżurki oddziałowego lub w części oddziału mieszkalnego o ograniczonym ruchu osadzonych;
 - 2) zabezpieczenie otworu drzwiowego celi izolacyjnej należy wykonywać przez zamontowanie drzwi o szczególnie silnej konstrukcji przewidzianych dla zakładu karnego

typu zamkniętego i wewnętrznej kraty koszowej; wysunięcie kraty w głąb celi izolacyjnej (głębokość kosza) powinno umożliwić wzrokową kontrolę całej przestrzeni celi; w kracie zamontować okienko podawcze umożliwiające podawanie posiłków. Kratę koszową wykonać na całą wysokość pomieszczenia, od podłogi do sufitu; konstrukcja tej kraty powinna spełniać warunki jak dla kraty przejściowej w zakładzie karnym typu zamkniętego (§ 5 ust. 2); zamki w kratkach koszowych powinny być zabezpieczone przed możliwością otwarcia z wewnątrz celi izolacyjnej oraz w blokadę otworu na klucz przy zamkniętych drzwiach zewnętrznych; dodatkowo można je wyposażać w czujnik sygnalizujący próbę otwarcia zamka;

- 3) drzwi do celi izolacyjnej, jej kraty koszowej i kraty przejściowej na oddział mieszkalny nie mogą się otwierać jednym kluczem;
- 4) otwór okienny powinien być zabezpieczony kratą okienną zewnętrzną taką jak w zakładach karnych typu zamkniętego (określoną w § 5 ust. 1) oraz blendą lub gęstą siatką drucianą i wewnętrzną kratą koszową o grubości prętów i przewiązek takiej jak krata koszowa drzwi;
- 5) kratę koszową okienną należy projektować, w sposób umożliwiający po jej otwarciu swobodny dostęp do skrzydeł okiennych; w pozycji zamkniętej krata koszowa powinna umożliwiać częściowe otwarcie okna dla wietrzenia cel; konstrukcja kraty musi uniemożliwiać jej otwarcie lub zdemontowanie bez użycia specjalistycznych narzędzi; w przypadku usytuowania cel izolacyjnych na parterze pawilonu mieszkalnego, należy od jego strony zewnętrznej zaprojektować wyгородzenie z siatki, uniemożliwiające swobodny i niekontrolowany dostęp do okien;
- 6) tynki i podłogi w celach izolacyjnych wykonuje się takie jak w celach mieszkalnych;
- 7) w celach izolacyjnych stosuje się wentylację, przy czym należy dążyć do tego, aby każda cela izolacyjna miała oddzielny kanał wyciągowy; wlot należy trwale zabezpieczyć drobną siatką stalową lub blachą z otworami;
- 8) ściany działowe pomiędzy celami izolacyjnymi powinny zapewnić izolację akustyczną;
- 9) każda cela izolacyjna ma być wyposażona w węzeł sanitarny usytuowany w narożu od strony drzwi, składający się z umywalki z doprowadzoną ciepłą i zimną wodą oraz splukiwanej miski klozetowej; przewody instalacyjne wodociągowe i kanalizacyjne należy montować wewnątrz ściany lub obudować;
- 10) grzejnik centralnego ogrzewania należy zamocować za pomocą dodatkowych uchwytów uniemożliwiających jego zdemontowanie (wyrwanie) bez użycia narzędzi;
- 11) natężenie oświetlenia w celach przy oświetleniu elektrycznym przyjmować jak dla pomieszczeń mieszkalnych;
- 12) głośnik umieszczać na ścianie korytarzowej, w części osłoniętej kratą koszową z dostępem do regulacji głośności lub w futrynie drzwi;
- 13) sygnalizację przyzywową oraz instalację antenową powinno się projektować według standardów przewidzianych dla cel mieszkalnych w danej jednostce organizacyjnej; sygnalizatory instalacji przyzywowej należy umieszczać na ścianie korytarza obok drzwi celi izolacyjnej oraz w dyżurce oddziałowego;
- 14) wyposażenie celi izolacyjnej, tj. łóżko, stół, taboret i szafkę, należy trwale przymocować do ścian lub podłogi.

2. Cela zabezpieczająca:

- 1) cela zabezpieczająca nie powinna sąsiadować z innymi celami; zlokalizowana winna być w miejscu umożliwiającym systematyczne przeprowadzanie kontroli zachowania się osoby osadzonej w tym pomieszczeniu;

- 2) celi zabezpieczająca to kompleks pomieszczeń: pomieszczenia izolowanego dźwiękochłonie i przedsionka;
 - 3) okno powinno być usytuowane w ten sposób, aby wychodziło na teren o małym ruchu osadzonych i osób postronnych; konstrukcja okna typowa jak pozostałych okien w danym budynku;
 - 4) pomieszczenie dźwiękochłonne powinno mieć powierzchnię minimum 8 m², a przedsionek wymiary takie, aby można było usytuować stolik, taboret, miskę klozetową i umywalkę; stolik i taboret muszą być składane i trwale przymocowane do ściany; w przedsionku należy przewidzieć korytarz o szerokości min. 0,60 m wydzielony kratą, umożliwiającą dostęp do okna i grzejnika;
 - 5) ściany, strop i podłoga pomieszczenia dźwiękochłonnego winny być wykonane z materiałów odpornych na zniszczenie i łatwo zmywalnych, gwarantujących właściwą izolację dźwiękochłonną;
 - 6) w ścianie wewnętrznej części dźwiękochłonnej należy wykonać okno o powierzchni 1/8 powierzchni pomieszczenia, składające się z ramy stalowej oszklonej materiałem odpornym na wybite i uderzenia; okno montować w licu wewnętrznej ściany na stałe bez możliwości otwierania;
 - 7) do części dźwiękochłonnej celi zabezpieczającej należy przewidzieć wygłuszone drzwi typu więziennego o mocnej konstrukcji z wizjerem, mocowane w licu ściany wewnętrznej; drzwi powinny otwierać się na zewnątrz;
 - 8) pomieszczenie dźwiękochłonne powinno posiadać wentylację grawitacyjną z własnym kanałem wentylacyjnym; kratka wentylacyjna winna być wykonana z takich materiałów i w ten sposób, aby uniemożliwić jej zdjęcie lub wyrwanie;
 - 9) grzejnik centralnego ogrzewania winien być zamocowany pod oknem w przedsionku; pomieszczenie dźwiękochłonne powinno posiadać otwory umożliwiające dopływ ciepłego powietrza od strony grzejnika;
 - 10) oświetlenie pomieszczenia izolowanego dźwiękochłonie powinno być zamontowane w miejscu umożliwiającym dostęp do wymiany źródła światła od strony przedsionka; oprawę oświetlenia należy zabezpieczyć od strony pomieszczenia izolowanego dźwiękochłonie materiałem przepuszczającym światło, odpornym na zniszczenie;
 - 11) w pomieszczeniu dźwiękochłonnym należy zamontować przyciski sygnalizacji przyzywowej lub domofonowej, o konstrukcji odpornej na zniszczenie;
 - 12) w centralnej części podłogi pomieszczenia dźwiękochłonnego należy wykonać cztery otwory wpustowe do mocowania łóżka; łóżko powinno być przechowywane w przedsionku, w części wydzielonej kratą (pkt. 4) i zamocowane do ściany;
 - 13) wewnątrz pomieszczenia dźwiękochłonnego musi być monitorowane przez kamerę posiadającą nasłuch foniczny, włączoną do wewnętrznego systemu urządzeń rejestrujących obraz lub dźwięk; kamerę zabezpiecza się przed dostępem osadzonych.
3. W projektowanych pawilonach mieszkalnych należy przewidzieć co najmniej jedną celę 2-3 osobową dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózku inwalidzkim, zlokalizowaną na parterze. Cella winna posiadać niezbędny sprzęt kwaterunkowy dostosowany dla osób niepełnosprawnych. Kącik sanitarny musi spełniać wymogi budowlane i sanitarne dla osób niepełnosprawnych.
 4. Cele dla osób osadzonych stwarzających poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu zakwalifikowanych jako wymagający osadzenia w wyznaczonym oddziale lub celi aresztu śledczego lub zakładu karnego typu zamkniętego, w

warunkach zapewniających wzmoczoną ochronę społeczeństwa i bezpieczeństwo aresztu lub zakładu:

- 1) drzwi do cel mieszkalnych muszą być wykonane ze stali, o wzmocnionej konstrukcji;
 - 2) kraty okienne w oddziale muszą być wykonane ze stali o podwyższonej wytrzymałości na przecinanie np. 11G12 lub B840, dodatkowo, w oknach montuje się siatki oraz przesłony okienne, można stosować także zabezpieczenia elektroniczne;
 - 3) sprzęt kwaterunkowy w pomieszczeniach dla osadzonych musi być przymocowany na stałe;
 - 4) w celach mieszkalnych można przewidzieć wgląd z korytarza oddziału do zabudowanych kąpek sanitarnych;
 - 5) głośniki i oprawy oświetleniowe montowane w celach mieszkalnych muszą być typu wandaloodpornego;
 - 6) wszystkie cele i pomieszczenia, w których mogą przebywać osadzeni, należy objąć monitorowaniem wewnętrznego systemu urządzeń rejestrujących obraz lub dźwięk;
 - 7) kamery wewnętrznego systemu urządzeń rejestrujących obraz lub dźwięk powinny być zabezpieczone przed dostępem osadzonych np. obudowami typu „antywandal”;
 - 8) sprzęt kwaterunkowy i inny w pomieszczeniach, w których mogą przebywać osadzeni, należy wykonać w technologii odpornej na zniszczenia mechaniczne i w sposób uniemożliwiający wykorzystanie tego sprzętu do działań agresywnych i destrukcyjnych;
 - 9) wszystkie cele mieszkalne należy wyposażać w kraty koszowe do okien i drzwi, uniemożliwiające bezpośredni dostęp do nich osadzonym;
 - 10) otwieranie i zamykanie okien może być realizowane poprzez sterowanie elektryczne, zarówno przez osadzonych z celi jak też z zewnątrz celi przez oddziałowego; należy zapewnić możliwość blokowania osadzonym tych czynności przez oddziałowego z korytarza oddziału lub dyżurki;
 - 11) ściany w budynku, stropy i podłogi pomieszczeń muszą być wykonane w sposób uniemożliwiający dokonanie przebić i wytłumione dźwiękowo;
 - 12) funkcjonariusz pełniący służbę w tym oddziale musi mieć możliwość wyłączenia systemu telewizji kablowej, radiowęzła, dopływu prądu oraz wody do cel mieszkalnych; wyłączniki muszą być zlokalizowane poza celami (np. na korytarzu);
 - 13) przy wykonywaniu kilku cel wskazane jest usytuowanie ich w jednym oddziale.
5. Miejsca i pomieszczenia wyznaczone dla osadzonego niebezpiecznego do pracy, nauki, widzeń, czynności procesowych, odprawiania nabożeństw, na spotkania religijne oraz zajęcia kulturalno-oświatowe, z zakresu kultury fizycznej i sportu, wyposażać należy w szczególności w wewnętrzne kraty koszowe, zainstalowane za drzwiami wejściowymi i przed otworami okiennymi, siatki i przesłony montowane w otworach okiennych oraz kraty okienne ze stali o podwyższonej wytrzymałości na przecinanie np. 11G12 lub B840 lub zabezpieczenia elektroniczne.
6. W wartowni lub jej rejonie instaluje się wyłączniki energii elektrycznej dla zakładu lub poszczególnych jego rejonów, jak również urządzenia umożliwiające przerwanie nadawania programów przez radiowęzła.
7. W pomieszczeniach wychowawców, psychologów i terapeutów, dyżurki oddziałowych oraz pomieszczenia do prowadzenia rozmów z osadzonymi, u których rozpoznano zwiększone ryzyko zachowań, telefon zaprogramować należy w funkcję szybkiego wybierania,

realizującego - bezpośrednio połączenie z wartownią oraz najbliższym stanowiskiem ochronnym.

8. Pomieszczenie do prowadzenia rozmów z osadzonymi, u których rozpoznano zwiększone ryzyko zachowań agresywnych należy wyposażać w:
- 1) zabezpieczenia techniczno-ochronne uniemożliwiające bezpośredni kontakt z osobą prowadzącą rozmowę;
 - 2) instalację alarmową, o której mowa w § 4 ust. 8;
 - 3) kamerę wandaloodporną, kopułkową lub narożną, obserwującą strefę wydzieloną dla osadzonego;
 - 4) sprzęt kwaternikowy przytwierdzony na stałe w strefie wydzielonej dla osadzonego.

Rozdział 5 **Przepisy końcowe**

§ 7.

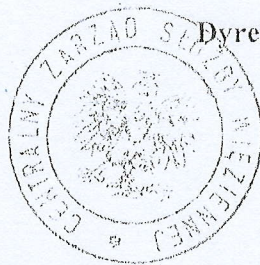
1. Przepisy niniejszych wytycznych należy stosować przy budowie nowych, adaptacji i przebudowie pawilonów mieszkalnych.
2. Wszelkie odstępstwa od niniejszych wytycznych wymagają pisemnej zgody Dyrektora Generalnego Służby Więziennej.

§ 8.

Tracą moc Wytyczne Nr 1/2019 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 17 czerwca 2019 r. w sprawie wymagań technicznych i ochronnych dla pawilonów zakwaterowania osadzonych w jednostkach organizacyjnych Służby Więziennej.

§ 9.

Wytyczne wchodzi w życie z dniem 1 marca 2023 r.

Dyrektor Generalny Służby Więziennej

gen. Jacek Kuliński